

Як бачимо, традиційна народна культура Харківщини багата на городницькі секрети, однаково цікаві етнологам і городникам.

література

1. Записав М.М. Красіков 24.09.24 в с. Аполонівка Сахновщинського р-ну Харківської обл. від Яновської Ліни Станіславівни, 1968 р. нар., нар. у с. Володимирівка Сахновщинського р-ну, переїхала в с. Аполонівку в 1986 р., освіта вища.

2. Красіков М.М. Принцип ініціальності у звичаєвості сучасних закарпатців (за матеріалами експедиції 2017 р. на Рахівщину) // Традиційна культура в умовах глобалізації: збереження автентичності та розвиток креативних індустрій : Матеріали наук.-практ. конф. 22-23 червня 2018 р. Харків, 2018. С. 214—223.

3. Записав М.М. Красіков 25.09.24 в с. Огіївка Сахновщинського р-ну Харківської обл. від Лимар Ганни Миколаївни, 1958 р. нар., нар. у с. Гаркушино Сахновщинського р-ну, переїхала в с. Огіївку в 1978 р., освіта вища.

Косенкова Ірина Дмитрівна,

Бичек Анастасія Сергіївна,

студентки Національного технічного університету НТУ «ХПІ»

Науковий керівник – доц. Журило Д.Ю. e-mail: zhurilo.dm@gmail.com

ЗВИВИСТИЙ ШЛЯХ ВИЩИХ ЖІНОЧИХ КУРСІВ У ХАРКОВІ

22 січня 1881 року на адресу Міністерства народної освіти з Харкова надійшли клопотання від Піклувальника навчального округу генерал-майора М. С. Максимовського щодо розгляду ініціативи професорів Харківського імператорського університету про відкриття найвищих жіночих курсів. На жаль, дозволу на їхнє відкриття не було.

Ще в 1879 році було наказано приймати у вільні слухачки вишів тільки таких осіб, які мають постійні службові заняття або живуть у

сім'ях у тому місті, де знаходяться курси, і притому з особливого, одноразового дозволу Піклувальника навчального округу. У 1886 році Міністерство народної освіти наказало припинити прийом слухачок на всі Вищі жіночі курси, мотивуючи цей захід необхідністю перегляду питання про вищу жіночу освіту.

Під проханням підписалися відомі вчені Харкова: професори Микола Бекетов, Олександр Потебня, Микола Сумцов, Григорій Цехановецький, Костянтин Андрєєв, Марін Дрінов, Іван Дитятин, Володимир Крилов, Григорій Левицький, Анастасій Зайкевич, Герман Лагермарк та інші.

Клопотання професорів пішло інстанціями, але до осені не було отримано ні категоричної заборони, ні розуміння, чи буде дозволено відкрити курси.

Наприкінці вересня 1881 р. професори повторюють своє колективне клопотання, дипломатично уточнюючи, що через відсутність відповіді на перше клопотання: «наважуємося звернутися до Вашого високопревосходительства з покірливим проханням взяти участь у цій дорогій для нас справі та сприяти їй подальшому руху, тим більше чутки про курси, що мають відкритися в Харкові, проникли в суспільство і в друк». Підписали звернення професора Імшенецький Василь Григорович, Кирпичников Олександр Іванович, Андрєєв Костянтин Олексійович, Зеленогірський Федір Олександрович.

Проте, хоча курси не були дозволені, але професори Імператорського університету не відмовилися від своєї ідеї просвітництва. Містом поповзли чутки про нелегально відкриті професорами Харківського університету найвищі жіночі курси в Харкові на Дівочій вулиці в школі грамотності.

Влада почала запитувати професорів про участь їх у роботі не дозволених міністерством курсів.

Але просвітителі – професори Харківського університету Олександр Кирпичников, Костянтин Андрєєв, Андрій Шимков, Олександр Потебня та інші пояснили, що вони вчили слухачок, серед яких були дружина директора Земельного банку Алчевська, дворянка Бистрицька, вдова генерал-майора Гаусман, дочка професора Груббе, вчителька

російсько-єврейської школи Іванова; викладачка 1-ї жіночої гімназії Карпова; дружина Голови департаменту Судової Палати Калмикова; викладачка 1-ї жіночої гімназії Кузнєцова; начальниця ремісничої школи Максимович; домашня вчителька Ольховська; викладачки 1-ї гімназії Распопова та Тимофєєва, – у себе вдома та в школі грамотності, не отримуючи за це жодної плати.

Владі не залишалося нічого іншого, як зробити вигляд, що нічого забороненого не відбувалося. Покарати професорів за їхні дії було неможливо – нічого незаконного вони не робили, а дозволити Курси не хотілось...

Так завершилася перша спроба професорів Харківського університету відкрити Вищі жіночі курси, які були відкрито лише з третьої спроби – навесні 1907 року.

Кузнєцов Вадим Сергійович

*викладач Військового коледжу сержантського складу
Харківського національного університету Повітряних Сил
імені Івана Кожедуба e-mail: kuzlia8@gmail.com*

РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У СПОЖИВАЧІВ ІНФОРМАЦІЙНОГО КОНТЕНТУ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ

Демократична країна, якою є Україна, зазвичай не обмежує громадян у свободі слова. Але за часів війни, яка триває не лише на лінії зіткнення, а й в усіх площинах суспільного життя, деякі обмеження щодо соціальних мереж, каналів певних месенджерів є необхідним кроком держави, принаймні до того часу, поки громадяни не навчаться свідомо й критично споживати та аналізувати інформаційний контент. І хоча обмеження доступу до інтернету – дія непопулярна серед населення, викликає хвилю обурення, все ж, на нашу думку, це виправданий крок, який дозволить уникнути дезінформації великої кількості населення.